

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/45/2019
Identifikačné číslo spisu: 3019200182
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3019200182.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD. v právnej veci žalobcu: G. D., bytom G., právne zastúpený JUDr. Annou Kubovičovou, advokátkou, so sídlom Tatranská 300/8, Považská Bystrica, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, so sídlom ul. 29. augusta 8-10, 813 63 Bratislava 1, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.02.2019 v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14. augusta 2018, o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 25Sa/16/2019-57 zo dňa 30. júla 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 25Sa/16/2019-57 zo dňa 30. júla 2019 z a m i e t a.

Žalobcovi priznáva právo na náhradu trov kasačného konania voči žalovanému v celom rozsahu.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom č. k. 25Sa/16/2019-57 zo dňa 30. júla 2019 zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. c/, d/ a e/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) rozhodnutie žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.02.2019 a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.08.2018 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie a rozhodnutie. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že zaviazal žalovaného k náhrade trov konania žalobcu.

2. Žalovaný rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.02.2019 v celom rozsahu zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil odvolaním napadnuté prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.08.2018, ktorým bola podľa § 65 ods. 1, § 112 ods. 1 a §

274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z. z. (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a § 21 ods. 1 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a podľa čl. 52 ods. 1 písm. b) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „nariadenie (ES) č. 883/2004“) zamietnutá žiadosť žalobcu o priznanie starobného dôchodku ku dňu 27.05.2015.

3. Krajský súd z predloženého administratívneho spisu zistil, že žiadosťou spísanou dňa 09.07.2018 žalobca požiadal o priznanie starobného dôchodku od 27.05.2015. Žalobca pracoval u zamestnávateľa OKD, a.s., Ostrava - Dúl Čs. armády, o.z. Karviná ako baník od 01.01.1982 do 05.01.1998, kedy pracovný pomer ukončil z dôvodu zdravotnej nespôsobilosti (najvyššia prípustná expozícia 100 %). Z Dohody o uvoľnení zamestnanca od menovaného zamestnávateľa zo dňa 16.01.1998 vyplýva, že žalobca pracoval pod zemou v baníctve a v I. AA kategórii má odpracovaných cca 16 rokov. Z potvrdenia vydaného podľa § 4 nariadenia vlády č. 363/2009 Sb. (v zmysle § 14 ods. 2 písm. a) a § 21 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb. v znení účinnom do 31.12.1995) vyplýva, že žalobca zamestnanie v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach u menovaného zamestnávateľa získal v období od 01.01.1993 do 05.01.1998, celkovo 1.057 zmien. Dňa 09.04.2018 žalobca požiadal o priznanie starobného dôchodku aj v Českej republike, kde Česká správa sociálneho zabezpečenia rozhodnutím č. R-6.6.2018-428/561 127 7144 zo dňa 06.06.2018 priznala žalobcovi podľa § 29 zákona č. 155/1995 Sb., § 3 ods. 1 písm. a) nariadenia vlády č. 363/2009 Sb. a čl. 6 a 52 ods. 1 písm. b) nariadenia (ES) č. 883/2004 od 27.05.2015 starobný dôchodok, ktorý bol žalobcovi priznaný vo veku 58 rokov a 6 mesiacov, teda vek dôchodku bol nižší o 5 rokov, ako by bol dôchodkový vek stanovený podľa § 32 zákona č. 155/1995 Sb. V predmetnom rozhodnutí bolo uvedené, že žalobca v období pred 01.01.1993 získal 3.958 kalendárnych dní v I. AA pracovnej kategórii. Po vynásobení koeficientom 0,6 a po zaokrúhlení smerom hore získal 2.375 zmien v I. AA pracovnej kategórii. V období od 01.01.1993 do 31.12.2008 získal 1.057 zmien v I. AA pracovnej kategórii. Zamestnanie žalobcu skončilo z dôvodu najvyššej prípustnej expozície a tak celkovo získal pred 01.01.2009 počet 3.432 zmien v I. AA pracovnej kategórii. V predmetnom rozhodnutí sa konštatuje, že v zmysle článku 6 nariadenia č. 883/2004 Z. z. je potrebné prihliadnuť tam, kde je to nutné, k dobám poistenia získaným podľa právnych predpisov iných členských štátov Európskej únie. Doba poistenia stanovená pre nárok na dôchodok bola splnená s prihliadnutím na článok 6 nariadenia č. 883/2004 a pre výšku dôchodku bola započítaná doba poistenia 9.258 dní v českom dôchodkovom poistení a 3.036 dní v slovenskom dôchodkovom poistení, celkovo 12.294 dní.

4. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.08.2018 Sociálna poisťovňa, ústredie zamietla žiadosť žalobcu o priznanie starobného dôchodku ku dňu 27.05.2015 s odôvodnením, že žalobca nespĺňa podmienku nároku na starobný dôchodok v súlade s § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb., pretože podľa osobného listu dôchodkového poistenia Českej správy sociálneho zabezpečenia zo dňa 20.11.2015 ku dňu 5. januára 1998 už nevykonával zamestnanie zaradené do zvýhodnenej pracovnej kategórie podľa § 14 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 100/1988 Zb. Pretože pracovné kategórie boli podľa právnych predpisov v Českej republike zrušené 1. januára 1993, vo formulári P5000 zo dňa 07.09.2015 a v osobnom liste dôchodkového poistenia zo dňa 20.11.2015 Česká správa sociálneho zabezpečenia nepotvrdila obdobie získané od 01.01.1993 do 05.01.1998 ako dobu poistenia získanú vo zvýhodnenej pracovnej kategórii. Z uvedeného dôvodu správny orgán I. stupňa konštatoval, že nie je možné hodnotiť obdobie dôchodkového poistenia od 01.01.1993 do 05.01.1998 ako dobu zamestnania vo zvýhodnenej kategórii. Správny orgán I. stupňa ďalej vo svojom rozhodnutí uviedol, že žalobca v I. AA pracovnej kategórii podľa § 14 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. odpracoval 3.958 dní a v I. pracovnej kategórii podľa § 14 ods. 2 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. odpracoval 35 dní, čo je úhrnom 3.993 dní, t.j. 10 rokov a 343 dní. Teda ku dňu 27.05.2015 žalobca nezískal v I. AA pracovnej kategórii najmenej 15 rokov a nezískal ani najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii, preto nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok v súlade s § 21 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 100/1988 Zb., a preto jeho žiadosť o priznanie starobného dôchodku k 27.05.2015 bola zamietnutá. Zároveň správny orgán I. stupňa určil, že dôchodkový vek podľa právnych predpisov SR dosiahne žalobca vo veku 62 rokov a 139 dní, t.j. 15.04.2019. Prílohou rozhodnutia správneho orgánu I. stupňa č. XXX XXX XXXX X zo dňa

14.08.2018 bol Osobný list dôchodkového poistenia žalobcu, z ktorého vyplýva, že žalobca bol celkovo dôchodkovo poistený 12.294 dní, t.j. 33 rokov a 249 dní.

5. Proti rozhodnutiu správneho orgánu I. stupňa podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol žalovaný napadnutým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.02.2019 tak, že prvostupňové rozhodnutie potvrdil a podané odvolanie v celom rozsahu zamietol s odôvodnením, že o nároku žalobcu na starobný dôchodok ku dňu 27.05.2015 bolo rozhodnuté správne, v súlade s právnymi predpismi o sociálnom poistení/zabezpečení a nariadením (ES) č. 883/2004. Uviedol, že podľa rozhodnutia Českej správy sociálneho zabezpečenia zo dňa 06.06.2018 účastník konania získal do 31.12.1992 vo zvýhodnenej I. AA pracovnej kategórii 3.958 dní, t.j. 10 rokov a 308 dní (§ 14 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb.). Výkon zamestnania v 1. AA pracovnej kategórii trval do 31.12.1992, nakoľko zaraďovanie zamestnania do pracovných kategórií bolo od 01.01.1993 v Českej republike zrušené. Pretože žalobca nezískal potrebnú dobu zamestnania v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2. písm. a) v I. AA pracovnej kategórii najmenej 12 rokov a ani najmenej 11 rokov, ktorá by trvala k 31.12.1999, nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok dovŕšením zníženého dôchodkového veku 58 rokov resp. 59 rokov ani podľa § 174 zákona č. 100/1988 Zb. O tom, v akom rozsahu možno hodnotiť pracovné činnosti, ktoré sú dobami poistenia podľa právnych predpisov Českej republiky, je oprávnená posúdiť a rozhodnúť výlučne Česká správa sociálneho poistenia, čo žalovaný nevie ovplyvniť. V zmysle čl. 1 písm. t) nariadenia (ES) č. 883/2004 doby poistenia oznámené jedným členským štátom Európskej únie majú byť akceptované prijímajúcim členským štátom Európskej únie bez spochybňovania ich kvality. Pretože pracovné kategórie boli podľa právnych predpisov Českej republiky zrušené 01.01.1993, vo formulári EÚ zo dna 07.09.2015 a v osobnom liste dôchodkového poistenia zo dňa 20.11.2015 Česká správa sociálneho zabezpečenia žalobcovi nepotvrdila obdobie získané od 01.01.1993 do 05.01.1998 ako dobu poistenia získanú vo zvýhodnenej pracovnej kategórii. Vzhľadom na uvedené skutočnosti nie je možné za účelom splnenia podmienky potrebného počtu rokov doby zamestnania zaradeného do I pracovnej kategórie alebo do 1. AA pracovnej kategórie podľa § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. zohľadniť dobu zamestnania získanú v Českej republike od 01.01.1993 do 05.01.1998 ako dobu zamestnania zaradenú v I. pracovnej kategórii alebo v I. AA pracovnej kategórii.

6. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách zákona č. 461/2003 Z. z. citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 65 ods. 1, § 65 ods. 2, § 274 ods. 1 v znení zák. č. 140/2015 Z. z., v spojení s právnou úpravou ustanovenou v zákone č. 100/1988 Zb., citujúc právnu normu § 14 ods. 2 písm. a/, § 21 ods. 1 písm. a), v spojení s právnou úpravou ustanovenou v nariadení (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, citujúc čl. 6, čl. 1 písm. t), postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach, za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa prvej hlavy tretej časti SSP a dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby.

7. Krajský súd považoval za sporné posúdenie otázky, či postup správnych orgánov, ktoré žalobcovi nezapočítali obdobie dôchodkového poistenia od 1.1.1993 do 5.1.1998 ako dobu zamestnania vo zvýhodnenej pracovnej kategórii I. AA, bol správny, a to najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že Česká správa sociálneho zabezpečenia Praha túto dobu poistenia v 1. AA pracovnej kategórii žalobcovi zohľadnila a nárok na skorší starobný dôchodok vo veku 58 rokov a 6 mesiacov mu priznala.

8. Krajský súd uviedol, že poistenc má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 65 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z. z.). Iný dôchodkový vek sa pripúšťa len pre ženy, ktoré zodpovedajú podmienkam uvedeným v § 65 ods. 4 až 8 cit. zákona a pre poistencov, ktorí do 31.12.2000 získali dobu zamestnania vo zvýhodnenej I. a II. pracovnej kategórii (§ 274 cit. zákona). Podľa prechodného ustanovenia § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. sa zachovávajú nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnania do I. a II. pracovnej kategórie, ktoré sa priznávajú podľa právnych predpisov účinných do 31.12.2003. Nároky vyplývajúce z výkonu služby v I. kategórii funkcií vzhľadom na § 274 cit. zákona sa zhodnocujú bez ohľadu na to, či išlo o výkon služby policajtov a

vojakov, alebo o výkon iného zamestnania, alebo o kombináciu takýchto činností. Zachovanie týchto nárokov spočíva aj v znížení vekovej podmienky potrebnej na nárok na starobný dôchodok a pri určení dôchodkového veku postupuje podľa § 21, resp. § 174 zákona č. 100/1988 Zb. V prejednávacom prípade je sporná aplikácia § 21 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb., ktoré ustanovenie nepripúšťa možnosť znížiť dôchodkový vek na nárok na starobný dôchodok, ak žiadateľ získal v zamestnaní v baníctve v I. AA pracovnej kategórii menej ako 15 rokov.

9. V danej veci mal krajský súd za preukázané, že žalobca v spornom období od 01.01.1993 do 05.01.1998 pracoval v Českej republike u zamestnávateľa OKD, a.s., Ostrava - Důl Čs. armády, o.z. Karviná v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných doloch. Nakoľko ide o dobu poistenia získanú v inom členskom štáte Európskej únie, túto treba posúdiť podľa koordinačných nariadení. V súlade s nariadením (ES) č. 883/2004 bolo pre potreby priznania dôchodkovej dávky potrebné zaoberať sa skutočnosťou, či uvedené obdobie dôchodkového poistenia uznáva príslušný štát, t. j. v danom prípade Česká republika. O tom, v akom rozsahu možno hodnotiť pracovné činnosti, ktoré sú dobami poistenia podľa právnych predpisov Českej republiky, je oprávnená posúdiť a rozhodnúť výlučne Česká správa sociálneho poistenia.

10. Krajský súd skonštatoval, že v danej veci Česká správa sociálneho zabezpečenia v rozhodnutí č. A. zo dňa 06.06.2018, v ktorom priznala žalobcovi od 27.05.2015 skorší starobný dôchodok, jednoznačne uviedla, že žalobca v období od 01.01.1993 do 31.12.2008 získal 1.057 zmien v I. AA pracovnej kategórii. Z uvedeného tak nesporne vyplýva, že Česká správa sociálneho zabezpečenia obdobie dôchodkového poistenia žalobcu od 01.01.1993 do 05.01.1998 započítala ako dobu zamestnania vo zvýhodnenej I. AA pracovnej kategórii.

11. Krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného prezentovanom v odôvodnení rozhodnutia, že v súlade s koordinačnými nariadeniami Európskej únie je potrebné prihliadnuť na doby poistenia získané podľa právnych predpisov iného členského štátu, ako aj to, že iba Česká správa sociálneho zabezpečenia je oprávnená posúdiť a rozhodnúť o tom, v akom rozsahu možno hodnotiť pracovné činnosti, ktoré sú dobami poistenia podľa právnych predpisov Českej republiky. Napriek uvedeným záverom správne orgány v rozpore s rozhodnutím Českej správy sociálneho zabezpečenia zo dňa 06.06.2018 prihliadali iba na dobu zamestnania žalobcu vo zvýhodnenej I. AA pracovnej kategórii pred 31.12.1992 - t.j. 3.958 dní a na obdobie po 01.01.1993, t.j. v danom prípade od 01.01.1993 do 05.01.1998, kedy žalobca vykonával zamestnanie naďalej vo zvýhodnenej I. AA pracovnej kategórii, neprihliadali. Správne orgány pri posudzovaní započítania uvedeného obdobia vychádzali z formulára P5000 zo dňa 07.09.2015 a zo starého listu osobného dôchodkového poistenia zo dňa 20.11.2015, v ktorých Česká správa sociálneho zabezpečenia žalobcovi uvedené obdobie 01.01.1993 do 05.01.2008 nezapočítala. Od tejto doby však bolo vydané nové, vyššie uvedené rozhodnutie Českej správy sociálneho zabezpečenia zo dňa 06.06.2018, so závermi ktorého sa žiadnym spôsobom správne orgány nevysporiadali a tieto nebrali do úvahy.

12. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10So/59/2016 zo dňa 23.08.2017, ktorým potvrdil rozhodnutie tunajšieho krajského súdu č. k. 15Sd/209/2015-38 zo dňa 30.05.2016. Tunajší súd v danej veci potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne ústredie, ktorým bola zamietnutá žiadosť žalobcu o priznanie starobného dôchodku ku dňu 07.07.2012, nakoľko žalobca nespĺnil zákonné podmienky nároku na starobný dôchodok. V danej veci žalobca rovnako, ako v prejednávacom prípade namietal, že žalovaná mu nezapočítala dobu poistenia v I. AA pracovnej kategórii od 01.01.1993 do 05.01.1998, kedy pracoval ako baník v Českej republike. Žalovaná v uvedenom prípade vychádzala z formulára P5000 zo dňa 07.09.2015 a z osobného listu dôchodkového poistenia z 20.11.2015, v ktorých Česká správa sociálneho zabezpečenia nepotvrdila žalobcovi obdobie získané od 01.01.1993 do 05.01.1998 ako dobu poistenia získanú vo zvýhodnenej pracovnej kategórii. Najvyšší súd v danej veci konštatoval, že pre žalovanú sú tieto doklady záväzné a nemôže predmetné obdobie poistenia posúdiť podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Iné rozhodnutie by mohla vydať iba v prípade, že Česká správa sociálneho zabezpečenia zmení svoje stanovisko, a preto aj krajský súd v závere svojho rozhodnutia uviedol, že ak by žalobca v budúcnosti preukázal nové relevantné

skutočnosti, žalovaná by bola povinná vo veci konať a vydať zmenové rozhodnutie.

13. Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd aj s prihliadnutím na záver Najvyššieho súdu vyslovený v predmetnom rozhodnutí sp. zn. 10So/59/2016 zo dňa 23.08.2017 skonštatoval, že v prejednávacom prípade Česká správa sociálneho zabezpečenia zmenila svoje predchádzajúce stanovisko, keď žalobcovi obdobie od 01.01.1993 do 05.01.1998 ako dobu poistenia získanú vo zvýhodnenej pracovnej kategórii nepotvrdila. V novom rozhodnutí zo dňa 06.06.2018 Česká správa sociálneho zabezpečenia sporné obdobie od 01.01.1993 do 05.01.1998 už ako dobu zamestnania vo zvýhodnenej kategórii 1. AA žalobcovi jednoznačne, s prihliadnutím na koordinačné nariadenie (ES) č. 883/2004 započítala. Považoval za dôvodné, aby uvedené skutočnosti správne orgány zohľadnili v žalobou napadnutých rozhodnutiach, v ktorých rozhodovali o opakovanej žiadosti žalobcu o skorší starobný dôchodok.

14. Krajský súd sa ďalej nestotožnil s konštatovaním správnych orgánov, že nakoľko pracovné kategórie boli podľa právnych predpisov v Českej republike od 01.01.1993 zrušené, Sociálna poisťovňa nemôže zhodnotiť doby poistenia po 1. januári 1993 vo zvýhodnenej pracovnej kategórii. V súlade s čl. 1 písm. t) nariadenia (ES) č. 883/2004 doby poistenia oznámené jedným členským štátom Európskej únie majú byť akceptované prijímajúcim členským štátom Európskej únie bez spochybňovania ich kvality, a preto bolo potrebné podľa názoru krajského súdu zohľadniť pri rozhodovaní správnych orgánov o nároku žalobcu na skorší starobný dôchodok aj dobu poistenia žalobcu v období od 01.01.1993 do 05.01.1998, v ktorom období Česká správa sociálneho zabezpečenia uznala žalobcovi výkon zamestnania v 1. AA pracovnej kategórii. Česká správa sociálneho zabezpečenia, rešpektujúc Európsku judikatúru, zahrnula v súlade s právnymi predpismi Českej republiky (podľa zákona č. 155/1995 Sb. a nariadenia vlády č. 363/2009 Sb.) výkon práce v zmenách I. AA pracovnej kategórie až do roku 2009, pričom zahrnula koeficient nárastu a vydala o tom žalobcovi rozhodnutie. Práve na túto okolnosť poukazoval Najvyšší súd SR v predchádzajúcom rozhodnutí sp. zn. 10So/59/2016 zo dňa 23.08.2017, a teda, že ak by sa zmenili okolnosti a česká strana by zahrnula tieto odpracované doby, mohol by sa žalobca opätovne domáhať novou žiadosťou svojho nároku.

15. Po zohľadnení doby zamestnania žalobcu získanej v Českej republike od 01.01.1993 do 05.01.1998 ako doby zamestnania získanej vo zvýhodnenej pracovnej kategórii 1. AA, tak podľa názoru krajského súdu žalobca splnil podmienku stanovenú v § 21 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. pre zníženie dôchodkového veku a tým na vznik nároku na skorší starobný dôchodok, keďže v konaní bolo preukázané, že žalobca získal v zamestnaní v baníctve v I. AA pracovnej kategórii najmenej 15 rokov (t.j. celkovo od 01.01.1982 do 05.01.1998), pričom skutočnosť, že žalobca bol celkovo zamestnaný najmenej 25 rokov, nebola v konaní sporná.

16. Z uvedených dôvodov krajský súd preskúmané rozhodnutie žalovaného, ako aj správneho orgánu I. stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

17. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 S.s.p., podľa ktorého správny súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom alebo sčasti úspech.

II.

Kasačná sťažnosť žalovaného proti rozsudku krajského súdu

18. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. V dôvodoch kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.). Navrhoval, aby najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 25Sa/16/2019-57 zo dňa 30. júla 2019 zrušil a vec mu vrátil na nové rozhodnutie vo veci.

19. Žalovaný sa nestotožnil s právnym posúdením a odôvodnením krajského súdu. Uviedol, že v konaní o nároku na starobný dôchodok bolo preukázané, že žalobca k 27. máju 2015 získal 33 rokov a 249 dní

obdobia dôchodkového poistenia, z nich podľa právnych predpisov Českej republiky 3 958 dní, t.j. 10 rokov a 308 dní poistenia vo zvýhodnenej pracovnej kategórii, v zamestnaní vykonávanom v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach (§ 14 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb.). Podľa rozhodnutia Českej správy sociálneho zabezpečenia zo dňa 6. júna 2018 účastník konania získalo do 31. decembra 1992 vo zvýhodnenej I. AA pracovnej kategórii 3 958 dní, t.j. 10 rokov a 308 dní (§ 14 ods. 2 písm. a) zák. č. 100/1988 Zb.). Výkon zamestnania v I. AA pracovnej kategórii trval do 31. decembra 1992, nakoľko zaradovanie zamestnaní do pracovných kategórií bolo od 1. januára 1993 v Českej republike zrušené. Poukázal na to, že nárok žalobcu posúdil v súlade s § 274 zák. č. 461/2003 Z. z. v znení zák. č. 140/2015 Z. z., podľa ktorého nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa zachovávajú pre starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok a invalidný dôchodok. Keďže žalobca nebol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) zák. č. 100/1988 Zb., t. j. v I. AA pracovnej kategórii, ale iba 10 rokov a 308 dní, nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok dovŕšením veku 55 rokov podľa § 21 ods. 1 písm. a) zák. č. 100/1988 Zb. Zdôraznil, že podľa ust. § 174 ods. 2 zák. č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa ods. 1 je, že zamestnanie v I. pracovnej kategórii alebo služba v I. alebo II. kategórii funkcií trvali k 31. decembru 1999; za zamestnanie sa na tieto účely považujú i náhradné doby a doby uvedené v ust. § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb. Keďže účastník konania nezískal potrebnú dobu zamestnania v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) vo zvlášť zvýhodnenej pracovnej kategórii, t.j. I. AA pracovnej kategórii, najmenej 12 rokov a ani najmenej 11 rokov, ktorá by trvala k 31. decembru 1999, nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok dovŕšením zníženého dôchodkového veku 58 rokov resp. 59 rokov ani podľa ust. § 174 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

20. Ďalej poukázal na to, že o tom v akom rozsahu možno hodnotiť pracovné činnosti, ktoré sú dobami poistenia podľa právnych predpisov Českej republiky je oprávnená posúdiť a rozhodnúť výlučne Česká správa sociálneho poistenia. V tejto súvislosti poukázal na čl. 1 písm. t) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 a rozhodnutie Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. H6 zo 16. decembra 2010. Skonštatoval, že v súlade s koordinačnými nariadeniami Európskej únie je na účely vzniku nároku na dôchodok z dôchodkového poistenia získané podľa právnych predpisov iného členského štátu Európskej únie v takom rozsahu, v akom ich na formulári EÚ potvrdila príslušná inštitúcia sociálneho poistenia tohto štátu podľa vnútroštátnych právnych predpisov.

21. Žalovaný uviedol, že pracovné kategórie boli podľa právnych predpisov Českej republiky zrušené 1. januára 1993, vo formulári EU zo dňa 7. septembra 2015 a v osobnom liste dôchodkového poistenia zo dňa 20. novembra 2015 Česká správa sociálneho zabezpečenia žalobcovi nepotvrdila obdobie získané od 1. januára 1993 do 5. januára 1998 ako dobu poistenia získanú vo zvýhodnenej pracovnej kategórii. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalovaný tvrdil, že nie je možné za účelom splnenia podmienky potrebného počtu rokov doby zamestnania zaradeného do I. pracovnej kategórie alebo do I. AA pracovnej kategórie na nárok na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, t.j. podľa právnych predpisov Slovenskej republiky zohľadniť dobu zamestnania získanú v Českej republike od 1. januára 1993 do 5. januára 1998 ako dobu zamestnania zaradenú do I. pracovnej kategórie alebo I. AA pracovnej kategórie.

22. Skonštatoval, že k 27. máju 2015 žalobca dovŕšil vek 58 rokov a k uvedenému dňu nezískal v I. AA pracovnej kategórii najmenej 15 rokov, nezískal ani najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii, a preto podľa názoru žalovaného nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok podľa ust. § 21 ods. 1 písm. a) a c) zák. č. 100/1988 Zb., žalobca nezískal najmenej 12 rokov v zamestnaní v I. AA pracovnej kategórii a zamestnanie vo zvýhodnenej pracovnej kategórii netrvalo k 31. decembru 1999, a preto žalobca nespĺňa ani podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 1 písm. c) zák. č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

23. Rozhodnutie, ktorým bol žalobcovi priznaný starobný dôchodok dovŕšením veku 58 rokov a 6 mesiacov v Českej republike podľa predpisov platných v Českej republike nie je právne významnou skutočnosťou pre zmenu rozhodnutia žalovanej, nakoľko sa jedná o právny predpis, účinný na území Českej republiky. Hoci sa jedná o právny predpis krajiny Európskej únie tento je platný len na území tohto jedného členského štátu a pokiaľ nositeľ poistenia Českej republiky, Česká správa sociálneho zabezpečenia nepotvrdí na určených európskych formulároch (P5000) a osobným listom dôchodkového zabezpečenia zmenu v získanom období dôchodkového poistenia na území Českej republiky, žalovaná nemá zákonný podklad na prehodnotenie jej rozhodnutia.

III.

Vyjadrenie žalobcu ku kasačnej sťažnosti žalovaného

24. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovaného vyjadril podaním z 25.10.2019. Nestotožnil sa s obsahom kasačnej sťažnosti žalovaného a rozhodnutie krajského súdu považoval za správne. Žalobca navrhol, aby najvyšší súd kasačnú sťažnosť žalovaného ako nedôvodnú zamietol. Uplatnil si náhradu trov konania.

25. Žalobca poukázal na tú skutočnosť, že žalovaná strana nebrala v úvahu nové rozhodnutie Českej správy sociálneho zabezpečenia zo dňa 6.6.2018. Taktiež poukazoval na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10So/59/2016 zo dňa 23.8.2017, kde v podstate aj najvyšší súd konštatoval, že ak nastanú nové skutočnosti a žalobca preukáže svoj nárok je žalovaná strana povinná rozhodnúť v súlade so záujmom žalobcu a vydať zmenové rozhodnutie. Tvrdil, že aj napriek tomu, že došlo k zmene situácie, žalobca predložil potrebné potvrdenia, žalovaná akoby tento záver najvyššieho súdu nerešpektovala.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g) v spojení s § 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 S.s.p.), v rozsahu námietok žalovaného uvedených v kasačnej sťažnosti, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 S.s.p.) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovaného nie je dôvodná.

27. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 25Sa/16/2019-57 zo dňa 30. júla 2019, ktorým krajský súd zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. c/,d/ a e/ zákona S.s.p. rozhodnutie žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.02.2019 a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.08.2018 a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

28. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, súčasťou ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, na ktoré poukázal už krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov ich najvyšší súd neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

29. Predmetom preskúmacieho súdneho konania v danej veci bolo rozhodnutie generálneho riaditeľa žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.02.2019, ktorý v celom rozsahu zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil odvolaním napadnuté prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.08.2018, ktorým bola podľa § 65 ods. 1, § 112 ods. 1 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z. z. a § 21 ods. 1 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a podľa čl. 52 ods. 1 písm. b) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 Z. z. o koordinácii systémov sociálneho

zabezpečenia zamietnutá žiadosť žalobcu o priznanie starobného dôchodku ku dňu 27.05.2015.

30. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 S.s.p.). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 S.s.p.). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 S.s.p.). Správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 S.s.p.).

31. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. S.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

32. Kasačný súd zistil, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu náležite postupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, napadnutého žalobou, vykonal náležite v zmysle platnej právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s právnou úpravou ustanovenou v zákone č. 100/1988 Zb., a v spojení s právnou úpravou ustanovenou v nariadení (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia postupom podľa Správneho súdneho poriadku a svoju právnu úvahu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver, aj náležite odôvodnil.

33. Najvyšší súd po vykonaní súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovaného v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím a konaní im predchádzajúcich pri aplikácii zákonnej úpravy uvedených právnych predpisov postupom podľa Správneho súdneho poriadku dospel k zhodnému záveru ako krajský súd o potrebe zrušenia rozhodnutia žalovaného. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti žalovaného vo vzťahu k napadnutému rozsudku

krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu, s námietkami žalovaného uvedenými v kasačnej sťažnosti a s prihliadnutím na § 461 S.s.p. dospel k záveru, že v zásade nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia správneho súdu najvyšší súd uvádza nasledovné.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

34. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

35. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

36. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

37. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

38. V danej súvislosti kasačný súd dáva tiež do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 341/07, v ktorom ústavný súd uvádza: „Ústavný súd SR už v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštatoval, že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne treba vychádzať najprv z ich doslovného znenia. Sú však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvoľe (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť

štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona“.

39. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd v kasačnom konaní pri prieskume zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu zameral svoju pozornosť k námietke sťažovateľa - žalovaného, ktorými namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p. Žalovaný i naďalej zotrval na svojich záveroch vyplývajúcich z jeho rozhodnutí, pričom mal za preukázané, že žalobca k 27. máju 2015 získal 33 rokov a 249 dní obdobia dôchodkového poistenia, z nich podľa právnych predpisov Českej republiky 3 958 dní, t.j. 10 rokov a 308 dní poistenia vo zvýhodnenej pracovnej kategórii, v zamestnaní vykonávanom v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach (§ 14 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb.). Dôvodil, že podľa rozhodnutia Českej správy sociálneho zabezpečenia zo dňa 6. júna 2018 účastník konania získal do 31. decembra 1992 vo zvýhodnenej I. AA pracovnej kategórii 3 958 dní, t.j. 10 rokov a 308 dní (§ 14 ods. 2 písm. a) zák. č. 100/1988 Zb.). Výkon zamestnania v I. AA pracovnej kategórii trval do 31. decembra 1992, nakoľko zaradovanie zamestnaní do pracovných kategórií bolo od 1. januára 1993 v Českej republike zrušené. Vo formulári EU zo dňa 7. septembra 2015 a v osobnom liste dôchodkového poistenia zo dňa 20. novembra 2015 Česká správa sociálneho zabezpečenia žalobcovi nepotvrdila obdobie získané od 1. januára 1993 do 5. januára 1998 ako dobu poistenia získanú vo zvýhodnenej pracovnej kategórii. Trval na svojom názore, že k 27. máju 2015 žalobca dovŕšil vek 58 rokov a k uvedenému dňu nezískal v I. AA pracovnej kategórii najmenej 15 rokov, nezískal ani najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii, a preto nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok podľa ust. § 21 ods. 1 písm. a) a c) zák. č. 100/1988 Zb., žalobca nezískal najmenej 12 rokov v zamestnaní v I. AA pracovnej kategórii a zamestnanie vo zvýhodnenej pracovnej kategórii netrvalo k 31. decembru 1999, a preto žalobca nespĺňa ani podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 1 písm. c) zák. č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. Napriek rozhodnutiu Českej správy sociálneho zabezpečenia zo dňa 6.6.2018 č. A., zastával žalovaný názor, že pokiaľ Česká správa sociálneho zabezpečenia nepotvrdí na určených európskych formulároch (P5000) a osobnom liste dôchodkového zabezpečenia zmenu v získanom období dôchodkového poistenia na území Českej republiky, nemá zákonný podklad na prehodnotenie rozhodnutia.

40. Skutkové zistenia vyplývajúce zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril dávkový spis žalovaného potvrdzujú, že žalobca požiadal o starobný dôchodok žiadosťou u Sociálnej poisťovni od 27.5.2015. Sporným i naďalej zostalo, či žalobca ku dňu 27.5.2015, kedy dovŕšil 58 rokov a 6 mesiacov spĺňal podmienky dovŕšenia dôchodkového veku a získal potrebnú dobu dôchodkového poistenia pre skorší vznik nároku na starobný dôchodok.

41. Krajský súd správne konštatoval, že bolo jednoznačne preukázané, že žalobca v období od 1.1.1993 do 5.1.1998 pracoval v Českej republike u zamestnávateľa OKD, a.s. Ostrava - Důl Čs. armády, o.z. Karviná v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných doloch. V zmysle čl. 6 Nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia sa zohľadňujú v potrebnom rozsahu doby poistenia, zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti alebo bydliska, dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokolvek iného členského štátu, ako keby tieto doby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré táto inštitúcia uplatňuje. Z uvedeného tak vyplýva, že pri rozhodovaní o nároku žalobcu v danom prípade bolo potrebné zohľadniť dobu poistenia žalobcu v období od 1.1.1993 do 5.1.1998, v ktorom období Česká správa sociálneho zabezpečenia uznala žalobcovi výkon zamestnania v I. AA pracovnej kategórii. Žalovaný však nechal úplne bez povšimnutia skutočnosť, že Česká správa sociálneho zabezpečenia uznala žalobcovi v spornom období výkon zamestnania v I. AA pracovnej kategórii, hoci predmetným rozhodnutím Českej správy sociálneho zabezpečenia zo dňa 6.6.2018 č. A. žalovaný disponoval. Z rozhodnutia Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. H6 zo 16.12.2010 sice vyplýva, že je potrebné zabezpečiť, aby pri uplatňovaní zásady sčítania dôb, ako je ustanovené v článku 6 nariadenia (ES) č. 883/2004, doby poistenia ako také oznámené jedným členským štátom boli akceptované prijímajúcim členským štátom bez spochybňovania ich kvality, nemožno prisvedčiť argumentácii žalovaného, že pokiaľ nositeľ poistenia Českej republiky, Česká správa

sociálneho zabezpečenia nepotvrdí na určených európskych formulároch (P5000) a osobným listom dôchodkového zabezpečenia zmenu v získanom období dôchodkového poistenia na území Českej republiky, nemá zákonný podklad na prehodnotenie rozhodnutia. Žalovaný je povinný v súlade s ust. § 195 zákona o sociálnom poistení postupovať v konaní tak, aby presne a úplne zistil skutočný stav vecí, a na ten účel obstarat' potrebné podklady na rozhodnutie. Keďže sa pri posudzovaní nároku na dôchodok berú do úvahy aj obdobia poistenia v inom členskom štáte EÚ, ktoré sa započítajú, ako sa aj zohľadňujú pracovné kategórie, do ktorej bolo vykonávané zamestnanie zaradené, je potrebné za účelom výmeny informácií medzi jednotlivými členskými štátmi únie uvedené skutočnosti oznámiť a to na základe potvrdenia resp. tlačiva SED P5000. Potvrdenie sa vydá na základe žiadosti, či už samotnej fyzickej osoby, alebo správneho orgánu. Z dávkového spisu žalobcu je zrejmé, že žalovaný pri rozhodovaní o skoršej žiadosti žalobcu o priznanie starobného dôchodku od Českej správy sociálneho zabezpečenia formulár SED P5000 dňa 28.7.2015 žiadal, pričom formulár SED P 5000 (vystavený dňa 7.9.2015) ako i osobný list dôchodkového poistenia (vystavený dňa 7.9.2015 ako i dňa 20.11.2015) s vyznačenou dobou poistenia v preferovanej pracovnej kategórii žalovanému bol doručený. Žalovaný však napriek tomu, že disponoval novým rozhodnutím, z ktorého jednoznačne vyplynulo, že Česká správa sociálneho zabezpečenia uznala žalobcovi výkon zamestnania v 1. AA pracovnej kategórii v spornom období aj naďalej pri posudzovaní novej žiadosti žalobcu o priznanie starobného dôchodku vychádzal zo starého formulára SED P 5000 ako i osobného listu dôchodkového poistenia bez toho, aby žiadal Českú správu sociálneho zabezpečenia o zaslanie potrebných informácií, ktoré by boli podkladom pre vydanie nového rozhodnutia. Postup žalovaného je nielen v rozpore s príslušnými ustanoveniami zákona o sociálnom poistení, ale i princípmi dobrej verejnej správy vyjadrenými v Odporúčaní CM/Rec (2007) 7 Výboru ministrov o dobrej verejnej správe. Nepochybne je povinnosťou orgánu verejnej správy presadzovať verejný záujem, ten však nesmie ísť na úkor objektivitu a nestrannosti. Podstatou princípu objektivitu je, aby orgán verejnej správy pri rozhodovaní vychádzal zo spoľahlivo zistených všetkých skutkových a právnych okolností podstatných pre daný prípad.

42. Vychádzajúc zo skutkových okolností daného prípadu, vyplývajúcich zo spisu krajského súdu, poukazom na závery uvedené vyššie, najvyšší súd námietku žalovaného, ktorou v kasačnej sťažnosti namieta nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom, považoval za nedôvodnú, ktorá nemohla spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu a jeho súladnosť so zákonom. Z uvedených dôvodov najvyšší súd kasačnú sťažnosť žalovaného ako dôvodnú podľa § 461 S.s.p. zamietol.

43. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že žalobcovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti nárok na náhradu trov tohto konania priznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.).

44. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.